

**Program wspierania rodziny
w Gminie Stężyca na lata 2015-2017**

GRUDZIEŃ 2014

Rozdział I. Wstęp

Rodzina to podstawowe środowisko, zaspokajające potrzeby społeczne, psychiczne i emocjonalne wszystkich członków. Jest ona pierwotnym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtują się postawy zachowania i poglądy oraz umiejętności oceny sytuacji. Z domu rodzinnego wynosi się wzory na dalsze życie, system wartości, tendencje i poglądy.

Jak każda grupa społeczna, tak i rodzina, posiada istotną cechę - realizuje pewne specyficzne dla niej funkcje. Funkcje te są ściśle związane ze strukturą rodziny. *„Współzależność członków, wzajemne ich oddziaływanie na siebie, układ ról pełnionych w tej grupie społecznej, wszystko to wpływa na pełnienie pewnych funkcji.”*¹ Istotne znaczenia mają również postawy rodzicielskie. Jeśli rodzina nie spełnia swoich funkcji, a postawy rodzicielskie są dla rozwoju dziecka niekorzystne, wówczas mówi się o dysfunkcyjności rodziny. Konsekwencją wychowywania się w takiej rodzinie może być brak poczucia bezpieczeństwa, niezaspokojenie potrzeb, zarówno fizjologicznych, jak poznawczych, emocjonalnych czy społecznych. Spowodować to może wszelkiego rodzaju zaburzenia w zachowaniu oraz zachowania antyspołeczne.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, która weszła w życie od 1 stycznia 2012 roku (Dz.U. 2013 poz. 135 z późn. zm.), zakłada tworzenie spójnego systemu pomocy w opiece i wychowaniu dziecka oraz pracy z rodziną je wychowującą, zwłaszcza taką, która ma trudności w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji.

Zgodnie z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań gminy należy między innymi opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. W gminie Stężycza taki program funkcjonował. Program był realizowany w latach 2012-2014. Główne

---

¹ T. Grudniewski, Funkcje społecznej i struktura rodziny. W: „Wychowanie na co dzień” 4/1999

założenia programu zostały zrealizowane, a sprawozdanie z jego wykonania corocznie zdawano Radzie Gminy Stężyca.

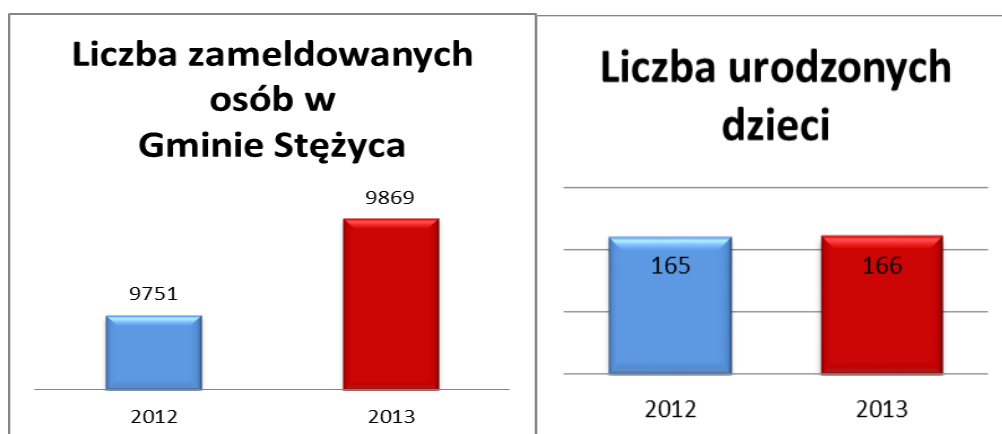
W myśl ustawy instytucje i służby zobowiązane do wspierania rodziny zobligowane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Bardzo ważna w tej pracy jest interdyscyplinarność działań. Problemy, z którymi borykają się rodziny są złożone i wymagają wszechstronnych rozwiązań. Niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie, problem ubóstwa, długotrwałego bezrobocia, choroba alkoholowa to częste problemy dezorganizujące życie rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają ciągłego monitorowania przez pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, pedagogów szkolnych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji oraz podejmowania działań na rzecz rodziny. Rodzinę należy wspierać i wspomagać ją tak, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Celem tego programu jest wsparcie rodziny naturalnej, gdy problemy zaczynają się oraz przeciwdziałanie takim sytuacjom, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej program wspierania rodzin ma obejmować okres trzyletni.

Rozdział II. Charakterystyka Gminy Stężycy.

Gminę Stężycy zamieszkiwało na dzień 31.12.2013r. 9.869 osób. Zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Stężycy realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stężycy. Ośrodek realizuje zadania własne gminy z zakresu pomocy społecznej zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej dotyczące pomocy materialnej oraz przemocy, jak również zadania zlecone gminie z zakresu administracji rządowej dotyczące pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, działań wobec dłużników alimentacyjnych, Karty Dużej Rodziny.

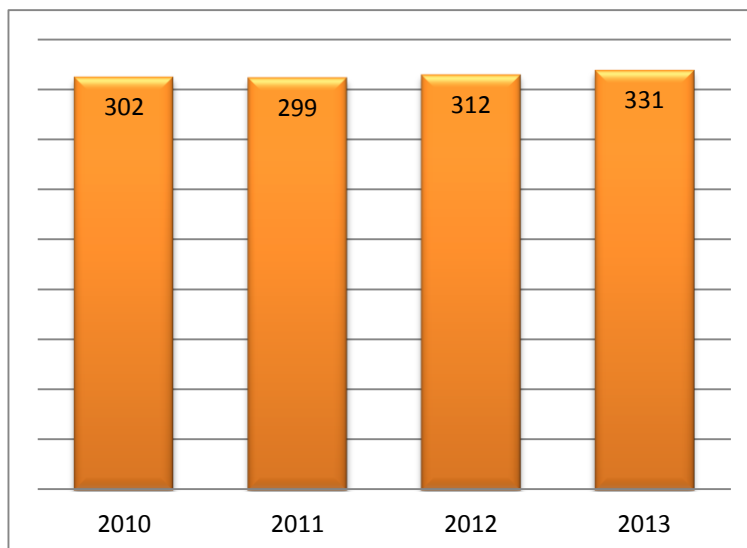
Źródło: Dane Urząd Gminy w Stężycy stan na dzień 31.12.2013r.

Wzrasta systematycznie liczba osób zameldowanych w gminie Stężycy. Uznać można, też że sytuacja Gminy demograficzna jest dobra, w ostatnich latach nie zanotowano spadku urodzeń.

Znacznie też wzrosła ilość zawartych małżeństw z 99 w roku 2012 na 131 w roku 2013.

Rozdział III. Diagnoza problemów rodzin w gminie Stężycza.

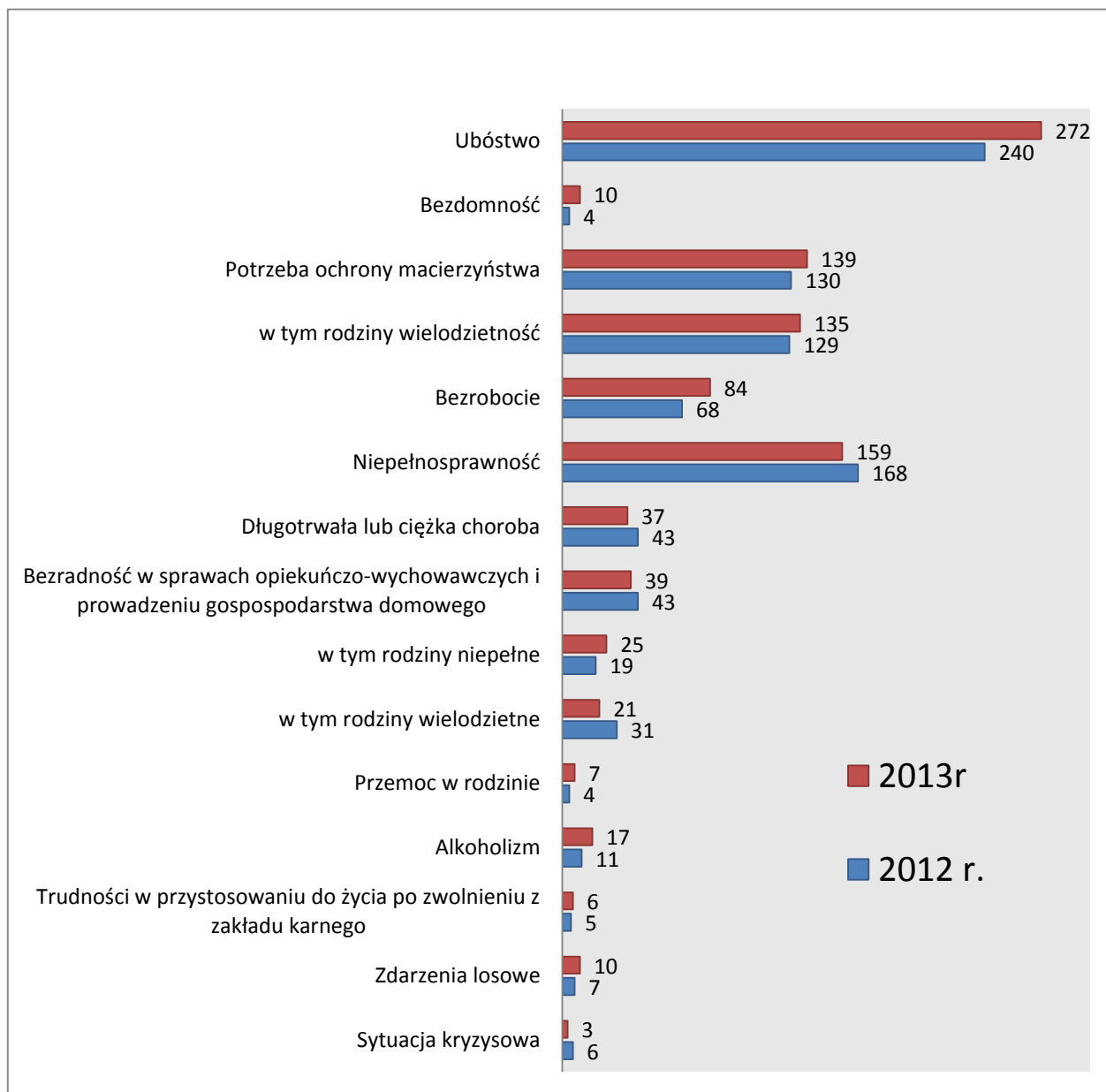
Liczba rodzin objętych pomocą społeczną w latach 2009-2013.

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stan na dzień 31.12.2013r.

Ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej nieznacznie wzrosła w ostatnich 2 latach, co związane było z odczuwaniem tzw. kryzysu gospodarczego, głównie utratą pracy. Obrazuje to też kolejny wykres, na którym zaobserwować można ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej między innymi z powodu dysfunkcji bezrobocia.

Powody przyznania pomocy dla rodzin przez GOPS w Stężycy w 2012r. i 2013r.

Źródło: Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stan na dzień 31.12.2013r.

Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej wzrasta ilość rodzin z dochodem poniżej kryterium dochodowego, wielodzietnych i bezrobotnych, a także rodziców samotnie wychowujących dzieci.

Pracownicy socjalni GOPS monitorowali na bieżąco i diagnozowali problemy opiekuńczo - wychowawcze w rodzinach, nie tylko korzystających

z pomocy społecznej, przy czym część tych rodzin przy zapewnieniu wsparcia pracowników GOPS, kuratorów i innych instytucji jest w stanie zapewnić dziecku właściwy rozwój, co daje szansę na pozostawienie dzieci w rodzinie naturalnej.

Skala problemów opiekuńczo – wychowawczych w niektórych rodzinach powoduje zagrożenie, iż działania podejmowane przez Gminę mogą okazać się niewystarczające, między innymi z uwagi na brak współpracy samych rodzin. Zatem w sytuacji zagrożenia dobra dzieci sąd może zarządzić środek zapobiegawczy w formie umieszczenia dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych lub rodzinie zastępczej.

Dzieci skierowane do pieczy zastępczej z terenu gminy Stężyca w latach 2012-2014r.

W latach 2012-2014 z terenu gminy Stężyca do pieczy zastępczej zostało skierowanych 3 dzieci.

Dzieci z terenu gminy Stężyca w pieczy zastępczej (stan na dzień 30.09.2014r)

Na dzień 30.09.2014r w pieczy zastępczej znajdowało się 3 dzieci z terenu gminy Stężyca na zasadach z ustawy o wspieraniu rodziny.

Wnioski skierowane do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stężycy w sprawie objęcia leczeniem odwykowym osób nadużywających alkohol w latach 2012-2013.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Stężycy wpłynęło 56 wniosków z tego 41 dotyczyło osób posiadających rodziny.

Problemy uczniów diagnozowanych przez szkoły z terenu gminy Stężyca.

Zapytano Dyrektorów szkół z terenu Gminy Stężyca, do których uczęszcza większość dzieci mieszkających na terenie gminy Stężyca z rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi o problemy z jakimi borykają wychowawcy i opiekunowie w szkołach oraz liczbę dzieci z rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi.

Do Zespołu Kształcenia i Wychowania w Gołubiu uczęszcza 18 uczniów z rodzin, w których występują problemy opiekuńczo wychowawcze,

W Zespole Kształcenia i Wychowania w Kamienicy Szlacheckiej zdiagnozowano 4 rodziny z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Oprócz tego szkoła obserwuje inne negatywne zjawiska w rodzinach ich uczniów:

- słabe warunki ekonomiczne rodziny - 12,
- rozbite rodziny -11,
- półsieroty - 2,
- eurosieroty - 7,
- alkoholizm rodzica - 11,
- stosowanie agresji i przemocy w grupie -17,
- wagary 2.

W Zespole Kształcenia i Wychowania w Szymbarku są dzieci z 5 rodzin, które nieprawidłowo funkcjonują.

W Zespole Kształcenia i Wychowania w Stężycy uczą się dzieci z 2 rodzin dysfunkcyjnych.

W Zespole Kształcenia i Wychowania w Klukowej Hucie uczą się dzieci z 7 rodzin dysfunkcyjnych.

Działania podejmowane przez szkoły w celu wspierania uczniów i rodzin to:

- współpraca z kuratorami sądowymi, policją i GOPS w Stężycy,
- zajęcia terapeutyczne i dydaktyczno-wyrównawcze,
- zajęcia wychowawcze i profilaktyczne,
- zajęcia przedmiotowe, artystyczne, teatralne, sportowe, taneczne, informatyczne,
- opieka i zajęcia w świetlicy szkolnej,
- szczególna opieka wychowawców i pedagoga nad uczniami,
- porady wychowawcze dla rodziców,
- pomoc w objęciu dziecka pomocą specjalistów,
- prowadzenie pogadek (pedagogizacja rodziców) na tematy dotyczące wychowania dzieci (prelekcje prowadzone przez specjalistów),
- stałe monitorowanie sytuacji szkolnej i rodzinnej,
- okazjonalna pomoc materialna.

Rozdział IV. Skutki założeń Programu wspierania rodziny w Gminie Stężycy na lata 2012-2014

a) Szkolenia dla pracowników służb pomocowych

Pracownicy socjalni brali udział w wielu szkoleniach tematycznych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stężycy korzysta z comiesięcznych szkoleń Pomorskiego Forum Pomocy Społecznej dotyczących zadań wykonywanych przez ośrodki pomocy społecznej. Wszyscy pracownicy GOPS na przestrzeni tych trzech lat brali udział w szkoleniach dotyczących różnych zagadnień związanych z pomocą społeczną, przemocą, administracją, wspieraniem rodziny. W roku 2012 pracownicy tutejszego ośrodka brali udział w 22 szkoleniach, w 2013 roku w 13 szkoleniach oraz w 2014 r. do dnia 31.10.2014 w 20 szkoleniach.

W 2012 r. i w 2014 r. GOPS w Stężycy zorganizował szkolenie z przeciwdziałania przemocy dla jednostek współpracujących ze sobą na terenie gminy Stężycza w zakresie przeciwdziałania przemocy. W szkoleniu uczestniczyli pracownicy GOPS, Policji, oświaty, służby zdrowia, pracownicy DPS i ŚDS. W roku 2012 w szkoleniu brało udział 11, osób a w roku 2014 - 18 osób. Szkolenia zorganizowano przy współpracy Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego w Gdańsku.

b) Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego

W gminie Stężycza rodziny, w tym dzieci miały możliwość korzystania z poradnictwa specjalistycznego w formie konsultacji psychologicznych świadczonych przez psychologa w GOPS w Stężycy

Z poradnictwa specjalistycznego skorzystało:

- w 2012 roku 21 rodzin,
- w 2013 roku 31 rodzin

Ponadto w 2013 rok GOPS zorganizował dla rodziców z gminy Stężycza cykl zajęć edukacyjnych, tak zwaną „Szkołę dla rodziców”, w której brało udział piętnaścioro rodziców celem podniesienia kompetencji rodzicielskich.

c) Rodziny wspierające

W latach 2012 – 2014 nie utworzono rodzin wspierających dla rodzin borykających się z problemami opiekuńczo wychowawczymi. Pomoc oferowana rodzinom zaspokajała potrzeby w realizacji niwelowania skutków negatywnych w rodzinach.

d) Pobyt dzieci w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo - wychowawczych współfinansowanie

Zadanie to jest realizowane od momentu kiedy dzieci z terenu Gminy Stężycza zostały umieszczone w pieczy zastępczej (1 dziecko w roku 2013, 2 dzieci w roku 2014) Współfinansowanie kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej odbywa się na mocy art. 191 ust. 9 i 10 w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej. Gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej współfinansuje pobyt tego dziecka w pieczy zastępczej, w wysokości:

- 1) 10% w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 2) 30% w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- 3) 50% w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

e) Monitoring sytuacji dziecka i rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Pracownicy socjalni na bieżąco monitorowali i w dalszym ciągu monitorują sytuację dzieci i rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Monitoring odbywa się poprzez: wywiady środowiskowe, spotkania interdyscyplinarne z rodzinami, indywidualne rozmowy, pracę socjalną, bieżącą pracę asystenta. Pracownicy GOPS reagują na wszystkie informacje dotyczące nieprawidłowego funkcjonowania rodzin, w tym także anonimowe.

Dodatkowym skutkiem Programu wspierania rodziny na lata 2012-2014 było pozyskanie środków finansowych na zatrudnienie asystenta rodziny, co spowodowało rozwój usług dla rodzin zagrożonych dysfunkcją problemów opiekuńczo – wychowawczych.

Asystent rodziny w latach 2013-2014 pracował z ośmioma rodzinami. Zadanie to finansowane było i jest z resortowych programów wspierania rodziny i

systemu pieczy zastępczej na lata 2013- 2014 oraz wkładu własnego Gminy Stężyca.

Rozdział V. Postanowienia ogólne nowego programu

1. Cel Programu wspierania rodziny na lata 2015 - 2017

Wspieranie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo – wychowawcze celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

2. Koordynator Programu:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stężycy

3. Czas realizacji Programu:

Program wspierania rodziny w Gminie Stężyca obejmuje lata 2015-2017

4. Beneficjenci Programu

Beneficjentami Programu są następujące grupy osób z terenu gminy Stężyca:

- rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, zarówno te, z których dzieci już zostały umieszczone w pieczy zastępczej, mające już ograniczoną władzę rodzicielską poprzez nadzór kuratora, jak i te, które zagrożone są ograniczeniem lub pozbawieniem władzy rodzicielskiej.

5. Realizatorzy Programu

Głównym realizatorem programu będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stężycy w partnerstwie z:

- placówkami oświaty,
- policją,
- ośrodkami zdrowia,
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Kartuzach,
- kuratorami sądowymi,
- Centrum Interwencji Kryzysowej w Kartuzach,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

6. Zadania

	Nazwa zadania	Realizator zadania	Termin realizacji	Wskaźniki	Liczba docelowa
1	Podnoszenie kompetencji pracowników jednostek wspierających rodzinę poprzez szkolenie	GOPS	2015-2017	Liczba przeszkolonych osób	10
2	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego, rodzinnego)	GOPS, placówki oświatowe,	2015-2017	Liczba rodzin osób, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego	15
3	Rozwój usług dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi – asystent rodziny	GOPS	2015-2017	Liczba rodzin objętych asystenturą rodziny	7
4	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej i placówkach opiekuńczo -wychowawczych	GOPS	2015-2017	Liczba dzieci, za które opłacono pobyt w pieczy zastępczej	3
5	Monitoring sytuacji dziecka i rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	GOPS, Policja, Gminny Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe	2015-2017	Liczba wywiadów	3
6	Tworzenie i praca rodzin wspierających oraz działania rodzin wspierających w tym finansowanie kosztów pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające, o których mowa w art. 29 ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	GOPS	2015-2017	Liczba utworzonych rodzin wspierających	1

7. Finansowanie Programu

Program będzie finansowany jako zadania własne ze środków budżetu gminy Stężyca oraz z budżetu państwa w ramach rządowych programów wspierania rodziny.

8. Monitoring programu

Monitoring dotyczył będzie zadań założonych w ramach programu i prowadzony będzie przez GOPS w Stężycy.

Stały monitoring prowadzony będzie przez osobę odpowiedzialną w GOPS za realizację zadań związanych ze wspieraniem rodziny i systemem pieczy zastępczej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Stężycy będzie, co roku przedkładał sprawozdanie Wójtowi Gminy Stężycy z realizacji programu do końca lutego ponieważ zgodnie art. 179 ust 1 ustawy o wspieraniu rodziny w terminie do dnia 31 marca każdego roku Wójt składa Radzie Gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.